

Risk- och sårbarhetsanalys

Gäller för mandatperioden 2023-2026

Lunds kommun

**LUNDS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte och mål med kommunens RSA-arbete	4
1.2	Begrepp	4
2	Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.....	6
2.1	Om kommunen	6
2.2	Icke-kommunala aktörer i det geografiska området	7
3	Beskrivning av Lunds kommuns organisation	9
3.1	Kommunens organisation	9
3.2	Organisation för säkerhet och beredskap.....	10
4	Risk- och sårbarhetsanalys - Arbetsprocess och metod	11
4.1	Kommunens beredskapsprocess.....	11
4.2	RSA - Metoduppbyggnad	12
4.3	RSA - Praktiskt genomförande	13
5	Sammanställning av resultat	14
5.1	Samhällsviktig verksamhet inom kommunen	14
5.2	Kommunens kritiska beroenden	21
5.3	Identifierade och analyserade riskhändelser	25
5.4	Åtgärder för att stärka kommunens beredskap.....	29
5.4.1	Nämndernas åtgärder	29
5.4.2	Kommunövergripande åtgärder	30
6	Avslutande diskussion	33
6.1	Fem viktigaste slutsatserna om Lunds kommun.....	33

1 Inledning

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (förkortad LEH) ska kommunen aktivt minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Samlingsnamn för arbetet med krisberedskap och arbetet med civilt försvar kallas *civil beredskap*, en term som understryker den ömsesidigt förstärkande effekt som områdena har för Sveriges beredskapsförmåga i stort.

I LEH ställs flera krav, bland annat att kommunen besluta om ett antal styrdokument det första året i ny mandatperiod:

- En risk- och sårbarhetsanalys (RSA) över all kommunens verksamhet och de extraordinära händelser som kan ske (*denna rapport*)
- En plan för hur extraordinära händelser ska hanteras (*krisledningsplan*)
- Ett reglemente för den krisledningsnämnd som ska hantera extraordinära händelser
- Ett styrdokument med kommunens övergripande mål och inriktning för krisberedskapsarbetet (*Program för säkerhet och beredskap*)
- En övnings- och utbildningsplan baserad på kommunens behov av att stärka sin beredskapsförmåga

Under mandatperioden ska kommunen fokusera på att vidta åtgärder för att stärka den egna verksamheten så att denna klarar både fredstida kriser och ytterst höjd beredskap. Arbetet ska redovisas för Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) senast den 15 februari varje år.

För att kunna uppfylla kraven i LEH erhåller kommunerna en statlig grundfinansiering. Finansieringen regleras genom överenskommelser mellan Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och staten genom MSB. Överenskommelserna revideras vanligtvis en gång per mandatperiod.

Om kommunens risk- och sårbarhetsanalys

Risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) är det första styrdokumentet som ska tas fram i enlighet med LEH, och analysen utgör således grunden i kommunens beredskapsarbete. I LEH 2:1 står det att "[Kommuner] ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i [kommunen] och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys". Deadline för kommunens risk- och sårbarhetsanalys är den 31 oktober det första året i ny mandatperiod (övriga styrdokument har deadline den 31 december det första året i ny mandatperiod).

Kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser sammanställs i sin tur av Länsstyrelserna i regionala risk- och sårbarhetsanalyser. Dessa sammanställs slutligen av MSB i en nationell risk- och sårbarhetsanalys som redovisas för Regeringen. MSB ansvarar även för att ta fram föreskrifter över vad kommunens RSA-rapport ska innehålla. Nuvarande RSA-föreskrifter (MSBFS 2015:5) beslutades den 26 januari 2015.

RSA:n genomförs utifrån perspektivet *fredstida kris*. Även om RSA och det arbete som följer ska vara förberedande för nivån höjd beredskap (krig eller krigsfara), så syftar RSA:n enbart till att analysera det som kommunen har rådighet över (det vill säga upp till nivån "extraordinär händelse", den mest utmanande formen av fredstida kris). Nivån höjd beredskap styr Regeringen över, och kommunens planering för höjd beredskap sker därför separat.

Sekretess

Eftersom risk- och sårbarhetsanalysen kartlägger hela den kommunala organisationen omfattas fördjupande analyser av sekretess enligt OSL 18:13 (*sekretess för risk- och sårbarhetsanalyser m.m.*). Fördjupande analyser behandlar dock enbart konkret verksamhetsutövning. Den huvudrapport som

antas av kommunstyrelsen presenterar en fullgod bild av kommunens kritiska åtaganden, risker och åtgärdsbehov utan att röja känslig verksamhetsinformation.

1.1 Syfte och mål med kommunens RSA-arbete

Syftet med Lunds kommuns arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) är ytterst att säkerställa en robust kommun och möjliggöra fördjupande analyser inom ramen för kommunens beredskapsprocess (se avsnitt 4.1).

Målen för Lunds kommuns arbete med RSA är att:

- Nämnderna ska känna till sin samhällsviktiga verksamhet så att korrekta prioriteringar kan göras inför och vid samhällsstörning.
- Nämnderna ska känna till sina kritiska beroenden samt veta hur väl man kan hantera avbrott i dessa (på övergripande nivå).
- Nämnderna ska känna till hur olika typer av risker och sårbarheter drabbar nämndens verksamheter, samt vad som kan göras för att minska negativa effekter av dessa risker/sårbarheter.
- Nämnderna ska ha en plan för förmågehöjande åtgärder, vilken ska genomföras under mandatperioden.

1.2 Begrepp

Nedan förtydligas de mest centrala begreppen som förekommer i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Acceptabel avbrottstid: Den tid som ett åtagande eller ett beroende kan falla bort/avbrytas innan samhällsviktig verksamhet påverkas allvarligt. Detta innebär att ordinarie kvalitet/ambition kan komma att behöva sänkas - acceptabel avbrottstid räknas utifrån konsekvens på samhällets skyddsvärden, inte utifrån ordinarie ambitionsnivå.

Beroende: Samlingsnamn för tjänster och föremål som krävs för att genomföra/upprätthålla ett kritiskt åtagande. Beroenden ses som helheter, vilket betyder att till exempel "IT-system" räknas som ett (1) beroende, även om verksamheten använder tio olika IT-system i den dagliga driften. Beroendena delas upp och fördjupas i verksamheternas kontinuitetsarbete.

Den svenska krishanteringsmodellen: Sverige har en beredskapsmodell som bygger på att varje enskild aktör (myndigheter, näringsliv och ideella aktörer) tar ansvar för sin verksamhet och förmåga att hantera fredstida kris. Vid samhällsstörning ska krishanteringen därför bygga på samverkan och en aktörsgemensam vilja att lösa händelsen. Alla aktörer som berörs förväntas bidra med expertis och handlingskraft utifrån sitt ansvarsområde. Ytterst ska krishanteringen syfta till att skydda samhällets skyddsvärden.

Geografiskt områdesansvar: Ett relativt abstrakt begrepp som syftar på samverkan med aktörer utanför kommunens koncern men inom kommunens geografiska område. Lagtexten i LEH är allmänt hållen och anger att kommunerna ska verka för samverkan och samordning av aktörer i kommunens geografiska område före och under fredstida extraordinära händelser och vid höjd beredskap, samt för att informationen till allmänheten är samordnad vid fredstida kriser. Kommunerna har det geografiska områdesansvaret i kommunen, länsstyrelserna i länet och regeringen för hela landet. I RSA:n innebär kravet att kommunen även ska kartlägga vilken icke-kommunal samhällsviktig verksamhet som finns inom kommunens geografiska område.

Kontinuitetshantering: Förmågan att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet på en acceptabel nivå trots störningar. Kontinuitet innefattar att skapa systematisk motståndskraft, robusthet och säkerställa verksamhetens leveransförmåga för att ordinarie verksamhet ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå, oavsett vilken typ av störning som påverkar verksamheten.

Lagen om extraordinära händelser, LEH: Fullständigt namn är *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*, och är den lag som främst styr kommunernas arbete med civil beredskap. LEH anger till exempel att kommunen ska genomföra en risk- och sårbarhetsanalys det första året i varje ny mandatperiod.

Risk: En sammanvägning av hur troligt det är att en oönskad händelse ska inträffa och de konsekvenser som händelsen kan leda till.

Robusthet: Förmågan att motstå störningar, händelser och avbrott samt förmågan att minimera konsekvenserna om något ändå inträffar. Den påverkan som avses kan vara avsiktlig såväl som oavsiktlig och bestå av alltifrån naturkatastrofer och fysiska angrepp till mindre incidenter och enskilda handhavandefel.

Samhällets skyddsvärden: Av Regeringen fastställda värden som utgör vårt gemensamma kontrakt för det vi kallar *det svenska samhället*. Det är allas ansvar att skydda och stärka samhällets skyddsvärden, som är:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Samhällsviktig verksamhet (ibland förkortat SVV): Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer, samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. På nationell nivå har man även kategoriserat Sveriges samhällsviktiga verksamhet utifrån så kallade beredskapssektorer och beredskapsområden.

Sårbarhet: De egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, en verksamhet, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse. Graden av sårbarhet visar hur mycket och hur allvarligt samhället eller delar av samhället påverkas av en händelse.

Åtagande: Ett relativt övergripande krav/förpliktelse/uppgift som nämnden ska uppfylla. Åtaganden beskrivs i lagstiftning, nämndens reglemente samt i nationella/regionala/lokala bestämmelser/beslut/riktlinjer. Ett åtagande kan delas upp i *aktiviteter*, som är mer detaljerade beskrivningar av hur åtagandet genomförs. Omfattningen av ett åtagande kan variera, då det i RSA:n även vägs in hur viktigt åtagandet är för kommunens civila beredskap. Ett **kritiskt åtagande** är mycket viktigt eller avgörande för att samhällsviktig verksamhet ska kunna upprätthållas.

Åtgärd: Något som görs för att rätta till/korrigera en brist eller en sårbarhet sett till verksamhetens förmåga att upprätthålla sina kritiska åtaganden och öka sin robusthet.

2 Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

I detta avsnitt beskrivs Lunds kommuns geografiska område. Beskrivningen är relativt övergripande och utgår ifrån ett beredskapsperspektiv, det vill säga; fokus ligger på sådant som kan användas för att identifiera risker, sårbarheter och styrkor i kommunens arbete med civil beredskap.

2.1 Om kommunen

Lunds kommun ligger i centrala Skåne och är länets sjätte största kommun. I kommunen, som fick sin nuvarande utformning år 1974, finns nio tätorter:

- **Lunds tätort:** I Lund bor ca 90 000 invånare (exklusive de studenter som bara stannar under terminerna). Lund är en av Skandinavians äldsta städer (ingen vet exakt hur gammal stadskärnan är, men minst 1000 år). Under medeltiden var Lund ett kyrkligt centrum, och Domkyrkan, som idag är Sveriges mest välbesökta kyrka, uppfördes redan år 1145.
- **Genarp:** Ligger precis vid Romeleåsen i sydöstra Lund, och antalet invånare uppgår till 3 110 personer.
- **Dalby:** Ligger i mitten av kommunen, söder om Skrylleområdet. Här bor 6 838 personer.
- **Revingeby:** Ligger precis vid Södra Skånska Regimentet P7 (Revinge) och har 529 invånare.
- **Södra Sandby:** Ligger i mitten av kommunen, norr om Skrylleområdet. Här bor 6 573 personer.
- **Stångby:** Ligger norr om Lunds stad och har 2 013 invånare.
- **Torna Hällestad:** Ligger geografiskt mitt i kommunen. Här bor 600 personer.
- **Valkärre:** Ligger precis norr om Lunds stad. Ungefär 400 personer bor i byn.
- **Veberöd:** Ligger i östra Lund. Här bor 5 575 personer.

Bild 1. Illustration över Skåne med Lunds kommun och dess tätorter särskilt markerade.

Kommunens befolkning

Lunds kommun är Sveriges tolfte största kommun med ett invånarantal på 128 384 personer (31 december 2022). Kommunen har en positiv befolkningsutveckling, både i tätorterna och på landsbygden. I slutet av år 2032 beräknas drygt 146 000 personer bo i kommunen.

Befolkningsökningen tros dock till största del bero på inflyttning – Lund är en av de kommuner som har lägst andel nyfödda i landet.

Några nyckeltal om Lunds kommuns befolkning:

	Lunds kommun	Riksnittet
Medelålder	39,2 år	41,7 år
Andel utrikesfödda	23,5%	20%
Andel med minst 3-årig eftergymnasial utbildning	41%	30%
Andel examinerade nior med gymnasiebehörighet	93%	85%
Öppen arbetslöshet (arbetsför befolkning)	6,4% (minskar)	7,3%
Medianinkomst (årsinkomst)	290 000	314 116
Ensamhushåll (med eller utan barn)	52,6%	48,1%

Tabell 1. Några nyckeltal om Lunds kommuns befolkning, i förhållande till riksnittet. Siffrorna är hämtade från Statistiska centralbyrån, SCB, och gäller för år 2022. En stor del av befolkningen utgörs av studenter.

Lunds kommun är en pendlingsort med större dagbefolkning än nattbefolkning. Drygt 40 000 personer pendlar in till Lund för att arbeta, medan knappt 23 000 personer pendlar ut ur kommunen.

Liksom i många andra kommuner ökar andelen äldre i Lunds kommun, och procentuellt är det äldre över 85 år som ökar mest. Dessa demografiska förändringar kommer utmana kommunen på flera sätt, inte minst ekonomiskt då fler kommer att ha behov av välfärd samtidigt som en – relativt sett – mindre del av befolkningen befinner sig i arbetsför ålder.

Topografi

Lunds kommun domineras av odlingsmark. Ca 54% av landytan utgörs av odlingsmark, vilket är långt över riksnittet (7,4%). Viss skogsmark finns också (särskilt kring Romeleåsen) liksom våtmark och bergmark. Kommunen har 12 sjöar varav Vombsjön är störst. Vombsjön är även en viktig dricksvattentäkt för sydvästra Skåne. Kommunen har tre avrinningsområden – Sege å, Höje å och Kävlingeån.

Det finns totalt 35 naturreservat i kommunen, varav ett kan stoltsera som Sveriges äldsta nationalpark: Dalby Söderskog.

2.2 Icke-kommunala aktörer i det geografiska området

De största arbetsgivarna i Lunds kommun (förutom kommunens organisation, se avsnitt 3.1) är:

- Region Skåne, 10 000 anställda eller fler
- Lunds universitet, 5 000–9 999 anställda
- Axis Communications AB, 1 500–1 999 anställda
- Tetra Pak Packaging Solutions AB, 1 000–1 499 anställda
- Alfa Laval Lund AB, 500–999 anställda

Nedan följer en sammanfattning över de mest tongivande icke-kommunala aktörerna med mer eller mindre samhällskritisk verksamhet.

Myndigheter i Lunds kommun

Flera större myndigheter, till exempel Skatteverket, Polisen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Domstolsverket och Statens Institutionsstyrelse (SiS), har lokalverksamhet/lokalkontor i kommunen.

Mer specifikt för just Lunds kommun är Lunds Universitet (grundat år 1666, idag med ca 45 000 helårsstudenter samt ett antal tusen forskare från hela världen) samt Region Skåne med sitt universitetssjukhus. Dessutom har Institutet för mänskliga rättigheter (IMR) sitt huvudkontor i Lund.

Vidare finns Södra Skånska Regementet (P7). På Södra Skånska Regementet, som är beläget i Revingehed, arbetar idag ca 600 personer, men denna siffra bedöms öka de kommande åren. Även Militärregion Syd (MRS, en av Sveriges sex militärregioner) har sitt huvudkontor vid P7, med ca 200 anställda i dagsläget. På Revingehed finns också ett kontor som tillhör Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), där man bedriver utbildning inom framförallt krisberedskap och skydd mot olyckor.

Näringsliv

Tack vare sitt universitet har Lunds kommun länge haft ett rikt och diversifierat näringsliv. Några exempel på företag som startat i Lund är Bluetooth, Tetra Pak, Axis, Hövding, Nicorette och Oatly.

Dessutom finns två av världens främsta forskningsanläggningar för materialforskning och livsvetenskaper i kommunen – MAX IV och ESS (European Spallation Source). I skrivande stund beräknas ESS, som även hanterar viss kärnteknisk utrustning, gå i full drift år 2026.

I övrigt utgörs kommunens näringsliv dels av mindre innovationsbolag, dels av olika typer av lantbruk (det finns totalt 138 lantbrukare i kommunen). Det finns även ett antal större industrier (framförallt tillverkningsindustrier), där ett 30-tal bedriver miljöfarlig verksamhet.

Civilsamhälle

Lunds kommun är en aktiv föreningskommun med över 500 olika föreningar. Allt ifrån idrottsföreningar, kulturföreningar, hembygdsföreningar, miljöorganisationer och – såklart – studentföreningar finns representerade.

Det finns även ett antal frivilliga försvarsförbund med lokalföreningar, till exempel Civilförsvarsförbundet, Svenska Lottakåren, Frivilliga Automobilkårens Riksförbund, Svenska Röda Korset och Brukshundsklubben. Dessa ska kunna bemanna kommunens frivilliga resursgrupp, FRG, vid behov.

3 Beskrivning av Lunds kommuns organisation

I detta avsnitt beskrivs Lunds kommuns organisation, med särskilt fokus på organisationen för säkerhet och beredskap.

Notera att avsnittet är en nulägesbild per sommaren 2023.

3.1 Kommunens organisation

Lunds kommuns organisation består av 14 nämnder och 11 förvaltningar (se bild 2 för detaljer). Kommunkontoret är förvaltning åt tre nämnder *utöver* kommunstyrelsen: valnämnden, krisledningsnämnden samt Habostyrelsen. Övriga förvaltningar arbetar enbart åt en nämnd.

I kommunens organisation finns ca 11 000 heltidsanställda. Ungefär hälften av alla anställda pendlar till Lunds kommun från andra kommuner (framförallt från Malmö stad).

I kommunkoncernen ingår förutom nämnderna även de kommunala bolagen och kommunalförbunden. Kommunen har fyra helägda bolag (Lunds kommuns fastighets AB, Lunds kommuns parkerings AB, Fastighets AB Lund Arena samt Visit Lund AB) och sju delägda bolag. Kommunen ingår även i kommunalförbunden Räddningstjänsten Syd (med tre brandstationer i kommunen) och VA Syd (med sex vattenreningsverk och två vattentorn i kommunen).

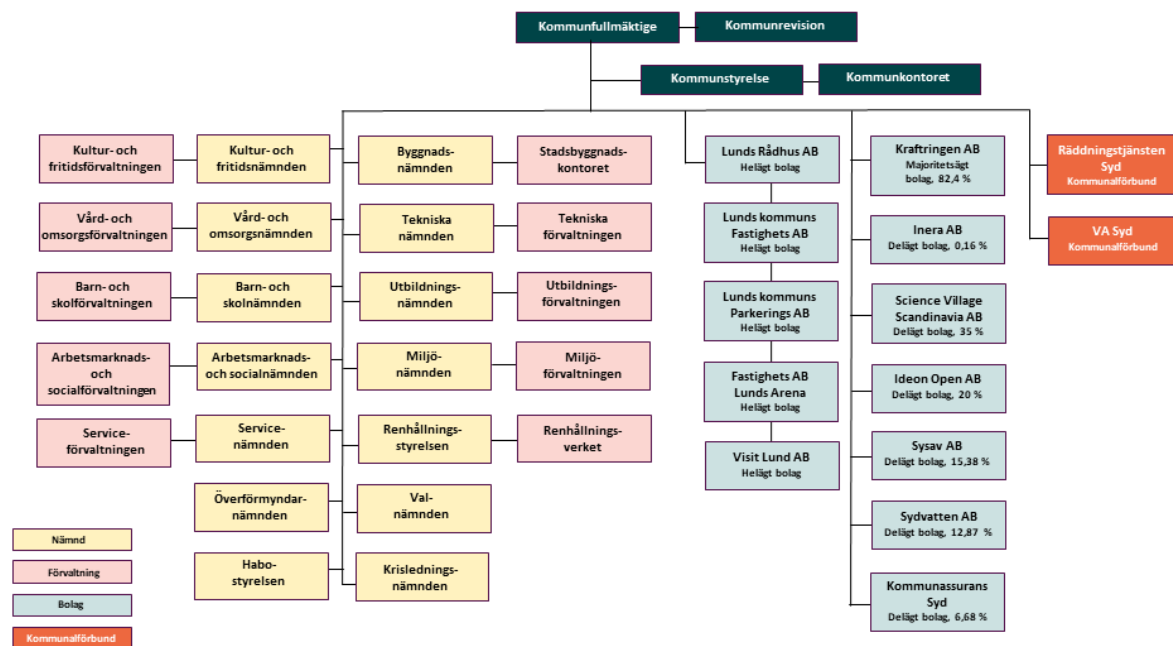

Bild 2. Lunds kommuns organisationsträd per juni 2023.

Politisk styrning

Lunds kommun har en historia av att växla styrande majoritet mellan valen. Under mandatperioden 2022-2026 styrs kommunen av Socialdemokraterna (vilka innehar ordförandeposten i kommunstyrelsen) i samarbete med Moderaterna (vilka innehar 1:a vice ordförandeposten). Även Vänsterpartiet och Kristdemokraterna innehar varsin kommunalrådspost. Liberalerna, FörNyaLund och Centerpartiet innehar varsin oppositionsrådspost.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige

Partier	Mandat
Moderaterna (M)	9 (11)
Centerpartiet (C)	3 (4)
Liberalerna (L)	12 (9)
Kristdemokraterna (KD)	2 (2)
Socialdemokraterna (S)	16 (13)
Vänsterpartiet (V)	7 (6)
Miljöpartiet de gröna (MP)	6 (6)
Sverigedemokraterna (SD)	6 (6)
Feministiskt initiativ (FI)	0 (2)
FörNyaLund (FNL)	4 (6)

Bild 3. Mandatfördelning i kommunfullmäktige i Lund, mandatperioden 2022-2026. Siffror inom parentes är fördelning av mandat under föregående mandatperiod.

3.2 Organisation för säkerhet och beredskap

Kommunstyrelsen har det övergripande samordningsansvaret för kommunens civila beredskap, både proaktivt och reaktivt. Ansvaret innefattar både intern samordning inom koncernen, liksom extern samordning med de aktörer inom kommunens geografiska område som är viktiga för kommunens krishantering.

Detta innebär att kommunstyrelsen säkerställer att det finns en enhetlig process och metod för kommunens beredskapsarbete (se avsnitt 4.1) och att det finns ett adekvat stöd till nämnderna.

Nämnderna ansvarar alltid ytterst för att kraven i gällande beredskapslagstiftning uppfylls i den egna verksamheten. Nämnden ska därför säkerställa att det finns en tillräcklig beredskapsplanering och resurser för arbetet i den egna förvaltningen, dimensionerad utifrån mängden samhällsviktig verksamhet som nämnden ansvarar för. Arbetet ska ske i enlighet med kommunens övergripande beredskapsprocess, vilket bland annat innebär att nämnden ska besluta om en egen risk- och sårbarhetsanalys och en egen krisledningsplan det första året i ny mandatperiod.

4 Risk- och sårbarhetsanalys - Arbetsprocess och metod

I detta avsnitt beskrivs den metod Lunds kommun har använt för att ta fram sin risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

4.1 Kommunens beredskapsprocess

Kraven på Sveriges civila beredskap har ökat markant de senaste åren, och det har därför funnits ett behov av att arbeta fram en ny, sammanhängande beredskapsprocess för kommunens arbete. Nämnderna påverkas olika mycket av processen, men alla nämnder ska genomföra samma grundanalys för att säkerställa systematik och kvalitet ur ett kommungenomgripande perspektiv.

Grunden i kommunens beredskapsprocess är risk- och sårbarhetsanalysen (RSA:n). Parallellt med RSA:n tas kommunens krisledningsplanering fram, vilken beskriver hur nämnden ska organiseras vid en störning som är så omfattande att ordinarie verksamhet inte kan upprätthållas. Nämnderna beslutar om krisledningsplaner för det egna ansvarsområdet, och kommunstyrelsen beslutar om den centrala krisledningsplanen som fastställer det kommunövergripande krisledningsarbetet (se *Central krisledningsplan för mandatperioden 2023-2026* för detaljer).

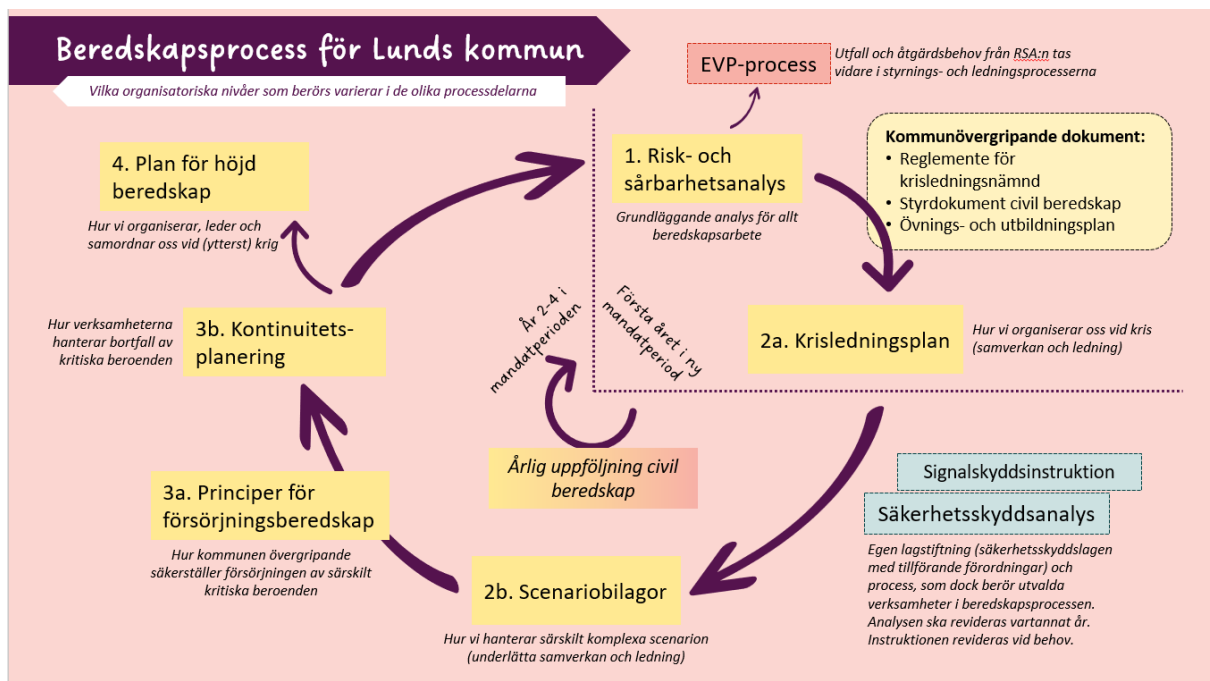

Bild 4. Illustration av Lunds kommuns beredskapsprocess.

Nästa steg är att genomföra förmågehöjande åtgärder, bland annat kontinuitetsplaneringar ("vad gör vi rent praktiskt om beroende x försvinner?") och scenariobilagor (stöd vid specifika typer av särskilt komplexa scenarier, till exempel pandemi och större elavbrott). Dessa delprocesser bygger vidare på information som nämnderna tagit fram i sin RSA och krisledningsplan.

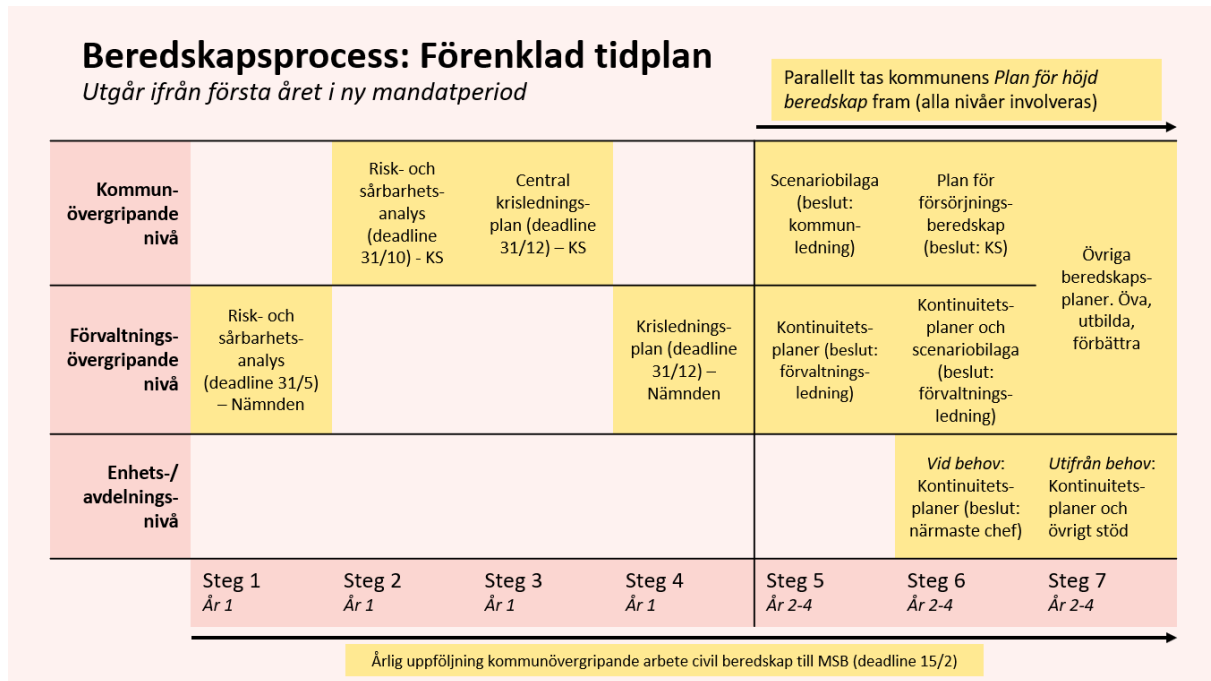

Bild 5. Förenklad tidplan över det första året i ny mandatperiod, uppdelat utifrån organisatorisk nivå.

4.2 RSA - Metoduppbyggnad

Lunds kommuns RSA-delprocess består av fem steg. RSA genomförs på verksamhetsnivå, vilket i de allra flesta fall innebär att analysen genomförts utifrån förvaltningsorganisationens olika avdelningar (då avdelningarna brukar vara synonyma med de olika verksamhetsområdena). Förvaltningen presenterar sin färdiga analys för nämnden i form av en rapport, vilken sedan skickas vidare till kommunkontoret inför sammanställningen av den kommunövergripande RSA-rapporten. Deadline för nämndens RSA är den 31 maj det första året i ny mandatperiod. Deadline för den kommunövergripande RSA:n och beslut i kommunstyrelsen är den 31 oktober det första året i ny mandatperiod.

När rapporterna är beslutade ska förvaltningarna fördjupa sin analys i en intern sekretessrapport som enbart berör tjänstepersonsorganisationen. Kommunkontoret tar fram en liknande rapport för den kommunövergripande nivån.

RSA-delprocessen (analysen) består av följande steg:

- **Steg 1 - Identifiering av åtaganden:** Här identifieras vad verksamheterna gör (dess åtaganden), vilken konsekvens ett avbrott i åtagandena leder till samt vilka åtaganden som är kritiska för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet (liksom vad dessa åtaganden har för beroenden).
- **Steg 2 - Analysera beroenden:** Enbart samhällsviktig verksamhet. Här analyseras verksamheternas beroenden med syftet att identifiera risker, konsekvenser och sårbarheter. Verksamheterna ska också identifiera åtgärder för att förebygga och hantera avbrott i beroendena.
- **Steg 3 - Riskanalys (utifrån scenario):** Enbart samhällsviktig verksamhet. Här analyseras verksamheterna potentiellt extraordinära händelser för att testa den egna beredskapen – vilken konsekvens får ett komplext scenario på samhällsviktig verksamhet utifrån den analys som gjorts i tidigare steg? Vad händer om vi lyfter in geografiska aspekter i analysen, kan vi fortfarande uppfylla vårt kommunala uppdrag?
- **Steg 4 - Riskhantering (utifrån scenario):** Enbart samhällsviktig verksamhet. Steget är en direkt fortsättning på steg 3. Här analyseras slutligen verksamhetens hantering av riskscenarierna. Verksamheten identifierar även åtgärder för att stärka sin

hanteringsförmåga.

- **"Steg 0" - Allmän krisberedskap:** Inte ett egentligt steg, utan kan göras närsomhelst under processen (men innan rapporten skrivs). Består av konkreta ja/nej-frågor med syfte att undersöka hur nämnderna förhåller sig till nationella krav och inriktningar.

Notera att all kommunal verksamhet ska genomgå steg 1 (och steg 0), men att *enbart* samhällsviktig verksamhet går vidare till steg 2, steg 3 och steg 4.

Systemstöd

Kommunens beredskapsprocess genomförs till stor del i ett anpassat systemstöd. Det anpassade systemstödet har utvecklats av kommunkontoret, vilka också ansvarar för säkerheten kring systemet.

Risikanalys av kommunens geografiska område har gjorts genom att kartlägga och kartifiera kommunen, dess geografi, befolkning och verksamheter (se beskrivning av Lunds kommun i avsnitt 2 för att få en uppfattning av vad som kartifierats).

4.3 RSA - Praktiskt genomförande

Arbetet med årets RSA startade redan hösten 2021. Förvaltningarna fick då i uppdrag att kartlägga och analysera nämndens åtaganden (det vill säga: RSA steg 1). Man granskade också om det fanns någonting i den gamla RSA:n som skulle flyttas över till det nya systemstödet.

I september 2022 påbörjades det "skarpa" RSA-arbetet inför deadline den 31 maj 2023.

Förvaltningarna har själva ansvarat för planering och genomförande, men kommunkontoret har haft en tät dialog med förvaltningarna under hela perioden. Kommunkontoret har även läst och gett feedback på samtliga RSA-rapporter innan dessa beslutats i respektive nämnd. Alla nämnder behandlade sin RSA-rapport i antingen maj eller juni 2023.

Under juni och juli 2023 har kommunkontoret sammanställt förvaltningarnas RSA-rapporter. Sammanställningar och analyser presenteras i avsnitt 5 i denna rapport. Den slutgiltiga, kommunövergripande RSA:n redovisas för kommunstyrelsen innan den lämnas till Länsstyrelsen Skåne.

Sammanlagt har ett 120-tal tjänstepersoner (samtliga förvaltningar inräknade) varit med och tagit fram kommunens samlade RSA. Cirka 1600 sidor analysrapporter har skrivits.

5 Sammanställning av resultat

I det här avsnittet presenteras resultatet av Lunds kommuns risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Resultatet bygger på nämndernas RSA-rapporter, inramat av de krav som Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap ställer på kommunen genom sina föreskrifter (MSBFS 2015:5).

- Avsnitt 5.1 är en sammanställning av RSA-processens steg 1 (*identifiera åtaganden*) och steg 0 (*allmän krisberedskap*).
- Avsnitt 5.2 är en sammanställning av RSA-processens steg 2 (*analysera beroenden*).
- Avsnitt 5.3 är en sammanställning av RSA-processens steg 3 och 4 (*riskanalys och riskhantering av särskilt komplexa scenarier*)
- Avsnitt 5.4 är en sammanställning av de åtgärder som identifierats i RSA-processens samtliga steg.

Denna rapport behandlar enbart öppen information.

5.1 Samhällsviktig verksamhet inom kommunen

Nedan redovisas vilken samhällsviktig verksamhet som finns inom Lunds kommuns organisation.

Notera att RSA:n *inte* prioriterar inom den samhällsviktiga verksamheten - frågan är bara *om ifall* verksamhetsområdet bedriver samhällsviktig verksamhet (ja eller nej), oavsett omfattning eller verksamhetens värde utifrån något annat perspektiv. Prioritering av den samhällsviktiga verksamheten görs i senare delar av kommunens beredskapsprocess.

Resultat

Av Lunds kommuns 50 verksamhetsområden bedöms 39 verksamhetsområden som samhällsviktiga ur ett beredskapsperspektiv. Samtliga nämnder har minst ett samhällsviktigt verksamhetsområde. Verksamhetsområdena motsvarar generellt förvaltningsorganisationens olika avdelningar.

Bedömer ni att verksamhetsområdet bedriver samhällsviktig verksamhet?

Definition av samhällsviktig verksamhet: Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller och/eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

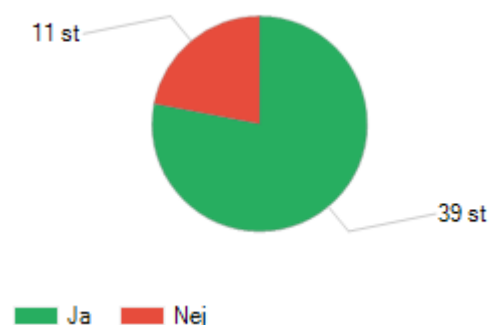

Illustration 1. Cirkeldiagram över hur många av kommunens verksamheter som bedriver respektive inte bedriver samhällsviktig verksamhet. Samtliga 11 nämnder har minst ett samhällsviktigt verksamhetsområde.

För att räknas som "samhällsviktigt" måste verksamhetsområdet bedriva minst ett kritiskt åtagande, det vill säga, ett åtagande som har betydelse för samhällets skyddsvärden (se avsnitt 1.2 *Begrepp* för definition).

I tabellen nedan har samtliga åtaganden i Lunds kommun sammanställts. Nämnderna har enbart analyserat åtaganden som nämnden äger och ansvarar för, inte kommungemensamma processer som till exempel "Systematiskt arbetsmiljöarbete" eller "Intern kontroll".

Ett undantag har dock gjorts: alla nämnder har fått analysera åtagandet "Nämndprocess", då detta är ett kritiskt åtagande som ska kunna bedrivas oavsett samhällsstörning. Dessutom skiljer sig nämndernas beslutstyngd åt – vissa nämnder ansvarar till exempel för myndighetsbeslut med direkt betydelse för individens liv och hälsa.

Sammanlagt har kommunen 272 unika åtaganden, varav 124 (ca 46%) anses kritiska.

Flest unika åtaganden, och även flest kritiska åtaganden, har kommunstyrelsen. Sett till *procentandel* har dock barn- och skolnämnden flest kritiska åtaganden (75% av nämndens åtaganden bedöms som kritiska). Notera att resultatet inte säger något om hur omfattande de enskilda åtagandena är.

Nämnd	Verksamhetsområde	Kritiska åtaganden	Icke-kritiska åtaganden	Totalt
Arbetsmarknads- och socialnämnden		19	12	31 (61% är kritiska)
	Stab ASF	2	3	5
	Tillståndsenheten	0	2	2
	Barn, unga & familjestöd	7	4	11
	Socialpsykiatri	3	2	5
	Vuxen	7	1	8
Barn- och skolnämnden		12	4	16 (75% är kritiska)
	Förskola	2	0	2
	Grundskola & grundsärskola	5	2	7
	Skolkontoret	5	2	7
Byggnadsnämnden		2	13	15 (13% är kritiska)
	Avdelningen för stöd & styrning SBK	1	0	1
	Strategiavdelningen	0	2	2
	Bygglovsavdelningen	0	5	5
	Lantmäteriavdelningen	1	4	5
	Planavdelningen	0	2	2
Kommunstyrelsen		36	51	87 (41% är kritiska)
	Ledningsstöd	8	11	19
	Hållbar tillväxt	0	9	9
	Ekonomi	3	7	10
	Kommunikation & medborgarkontakt	5	2	7
	HR-avdelning	5	11	16
	IT & digitalisering	8	6	14
	Stöd & service	7	5	11
Kultur- och fritidsnämnden		3	16	19 (16% är kritiska)
	Stab KoF	1	2	3
	Kultur	0	7	7
	Bibliotek	2	1	3

	<i>Idrott</i>	0	4	4
	<i>Ungdom</i>	0	2	2
Miljönämnden		8	5	13 (61,5% är kritiska)
	<i>Administration MF</i>	1	0	1
	<i>Livsmedel</i>	2	1	3
	<i>Hälsoskydd</i>	2	2	4
	<i>Miljöskydd</i>	3	2	5
Renhållningsstyrelsen		2	4	6 (33% är kritiska)
	<i>LRV administration</i>	1	1	2
	<i>LRV drift</i>	1	3	4
Servicenämnden		13	14	27 (48% är kritiska)
	<i>Stab SF</i>	1	2	3
	<i>Måltidsservice</i>	2	2	4
	<i>Markentreprenad</i>	7	4	11
	<i>Lundafastigheter</i>	3	6	9
Tekniska nämnden		3	9	12 (25% är kritiska)
	<i>Administrativa avdelningen TF</i>	1	0	1
	<i>Gatu- och trafikavdelningen</i>	2	2	4
	<i>Park- och naturavdelningen</i>	0	3	3
	<i>Projektavdelningen</i>	0	1	1
	<i>Mark- och exploateringsavdelningen</i>	0	3	3
Utbildningsnämnden		9	4	13 (69% är kritiska)
	<i>Utbildningskansliet</i>	4	3	7
	<i>Vuxenutbildning</i>	2	0	2
	<i>Gymnasieskola</i>	2	0	2
	<i>Grundskoleverksamheten</i>	1	1	2
Vård- och omsorgsnämnden		17	16	33 (51,5% är kritiska)
	<i>Gemensam administration VoO</i>	5	2	7
	<i>Myndighetsfunktion</i>	3	3	6
	<i>Hemvård, rehabilitering och service</i>	5	7	12
	<i>Boende LSS</i>	2	0	2
	<i>Särskilt boende för äldre</i>	2	1	3
	<i>Stöd & aktivering</i>	0	3	3
Totalt antal åtaganden		124	148	272

Tabell 2. Sammanställning av kommunens verksamhetsområden (generellt förvaltningsorganisationens olika avdelningar), hur många åtaganden de olika verksamhetsområdena har samt hur dessa bedömts (kritiska/icke-kritiska ur beredskapsperspektiv). Grönmarkering innebär att det finns minst ett kritiskt åtagande.

I och med nämndernas mycket olika verksamhetsuppdrag har svårighetsgraden för att bedöma den egna vikten för samhällets skyddsvärden varierat (välfärdsnämnder har generellt enklare att bedöma sin roll för samhällets skyddsvärden, i och med att man arbetar klientnära). Nämnderna är dock generellt överens om att begreppet "samhällsviktig verksamhet" fortfarande är svårt att förhålla sig till. Begreppet har förändrats (och framförallt breddats) under de senaste åren, vilket gör att nästan all kommunal verksamhet kan räknas som samhällsviktig idag. Flera nämnder understryker därför vikten av det kommande arbetet med att prioritera inom den samhällsviktiga verksamheten.

Utifrån nämndernas egna bedömningar går det dock att, grovt, prioritera kommunens samhällsviktiga verksamheter utifrån tidsperspektiven *kort*, *medellång* och *längre sikt*. *Kort sikt* innebär att avbrott i verksamheten leder till allvarliga samhällsstörningar inom 1-2 dygn. *Medellång sikt* innebär att avbrott i verksamheten leder till allvarliga samhällsstörningar inom några dygn upp till två veckor. *Längre sikt* innebär att avbrott i verksamheten leder till allvarliga samhällsstörningar först inom någon månad.

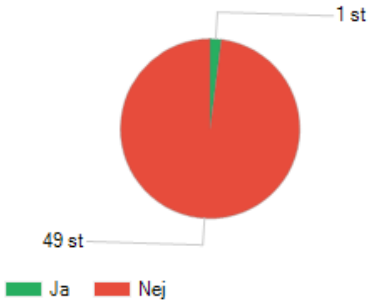
- *Kort sikt*: Arbetsmarknads- och socialnämnden, Barn- och skolnämnden, Kommunstyrelsen (delvis, framförallt beredskap, kritiska IT-funktioner och ekonomiska processer), Servicenämnden (delvis, framförallt beredskap, väghållning och måltidsförsörjning), Vård- och omsorgsnämnden
- *Medellång*: Kommunstyrelsen (delvis), Renhållningsstyrelsen, Servicenämnden (delvis), Utbildningsnämnden
- *Längre*: Byggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljönämnden, Tekniska nämnden

Bedömning och kategorisering utifrån beredskapssektorer och beredkapsområden

Det är också möjligt att kategorisera kommunens samhällsviktiga verksamhet utifrån den nationella indelningen i *beredskapssektorer* och *beredkapsområden*. Detta säkerställer att de åtaganden som kommunen bedömt som kritiska matchar den statliga metodiken och inriktningen.

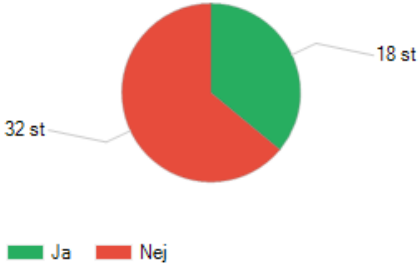
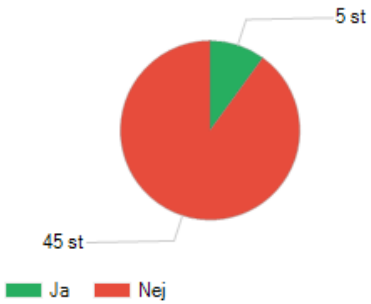
Skillnaden mellan en beredskapssektor och ett beredkapsområde är att det finns utpekade sektorsansvariga myndigheter för beredskapssektorerna. Beredkapsområdena har alla berörda aktörer gemensamt ansvar för – man kan se dem som "bubblare" till att bli egna beredskapssektorer. Tanken med denna indelning (vilken kallas *strukturen*) är att Sveriges förvaltningsorganisation ska efterlikna NATO:s arbetsorganisation.

I tabellen nedan syns tydligt att kommunen bedriver någon form av verksamhet inom alla beredkapsområden och beredkapssektorer. De flesta verksamhetsområden bedriver dessutom verksamhet inom flera sektorer/områden. Detta är en utmaning, då de statliga beredkapsmyndigheterna enbart riktar sig mot den egna beredkapssektorn.

Område	Bedriver ni verksamhet inom...	Välj ja/nej
1. Beredskapssektorer (med utpekad beredskapsansvarig myndighet). Bedöm ifall verksamhet (grunduppdrag) bedrivs inom respektive sektor.	Energiförsörjning? <i>Ansvarig myndighet: Energimyndigheten. Innefattar produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel m.m.</i>	 <p>49 st 1 st</p> <p>Ja Nej</p>

Område	Bedriver ni verksamhet inom...	Välj ja/nej
	<p>Finansiella tjänster?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Finansinspektionen. Innefattar betalningsförmedling, tillgång till kontanter, finansiering och sparande, centrala betalningssystemet, värdepappershandel; skadereglering och utbetalning av försäkringsersättning m.m.</i></p>	<p>49 st 1 st</p> <p>■ Ja ■ Nej</p>
	<p>Elektroniska kommunikationer och post?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Post- och telestyrelsen. Innefattar telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, nyheter och samhällsinformation.</i></p>	<p>44 st 6 st</p> <p>■ Ja ■ Nej</p>
	<p>Livsmedelsförsörjning och dricksvatten?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Livsmedelsverket. Innefattar dricksvattens- och avloppshantering, livsmedelsdistribution, livsmedelskontroll, livsmedelstillverkning, måltidsverksamhet, avfallshantering.</i></p>	<p>42 st 8 st</p> <p>■ Ja ■ Nej</p>
	<p>Hälsa, vård och omsorg?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Socialstyrelsen. Innefattar akutsjukvård, läkemedels- och materieförsörjning, omsorg funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, tandvård, socialtjänst, smittskydd för djur och människor m.m.</i></p>	<p>43 st 7 st</p> <p>■ Ja ■ Nej</p>
	<p>Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Innefattar räddningstjänstverksamhet, varning och alarmering (ledningscentraler och varningar till allmänheten), verksamhet som ska hantera inkvartering, utrymning, samt verksamhet som ska hantera/röja farliga ämnen m.m.</i></p>	<p>46 st 4 st</p> <p>■ Ja ■ Nej</p>

Område	Bedriver ni verksamhet inom...	Välj ja/nej
	<p>Ordning och säkerhet?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Polismyndigheten. Innefattar domstolsväsendet, åklagarverksamhet, kriminalvård, kustbevakning, polis, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.</i></p>	<p>49 st 1 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Transporter?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Trafikverket. Innefattar flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik m.m.</i></p>	<p>49 st 1 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Ekonomisk säkerhet?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Försäkringskassan. Innefattar utbetalning av ersättning (bistånd, pension, socialförsäkring m.m.), ekonomisk trygghet för den enskilda.</i></p>	<p>46 st 4 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Försörjning av grunddata?</p> <p><i>Ansvarig myndighet: Skatteverket. Innefattar verksamhet som ansvarar för grunddata om person, företag, fastighetsinformation, geografisk information och positionering och att denna ska vara tillgänglig för samhällsviktiga aktörer oavsett vad som händer.</i></p>	<p>40 st 10 st</p> <p>Ja Nej</p>
<p>2. Övriga beredskapsområden (har ingen beredskapsansvarig myndighet). Bedöm ifall verksamhet (grunduppdrag) bedrivs inom respektive område.</p>	<p>Offentlig förvaltning?</p> <p><i>Innefattar lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk och konsulär verksamhet m.m</i></p>	<p>39 st 11 st</p> <p>Ja Nej</p>

Område	Bedriver ni verksamhet inom...	Välj ja/nej
	<p>Övriga stödfunktioner till samhällsviktig verksamhet (verksamhet som stöttar något av ovanstående områden)?</p> <p><i>Stödfunktioner som samhällsviktig verksamhet är särskilt beroende av för att kunna upprätthållas på en acceptabel nivå. Kan även vara stöd till verksamhet utanför kommunens organisation.</i></p>	 <p>32 st 18 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Skola och förskola?</p> <p><i>Innefattar förskola, grundskola, grundsärskola, fritidsverksamhet, gymnasieskola och övrig utbildning som säkerställer personalförsörjning till samhällsviktig verksamhet. Även forskning som syftar till att förebygga/hantera samhällsstörningar.</i></p>	 <p>6 st 44 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Cybersäkerhet?</p> <p><i>Innefattar verksamhet för att koordinera arbetet för att förebygga, upptäcka och hantera cyberangrepp och andra IT-incidenter, samt förmedla råd/stöd inom området m.m.</i></p>	 <p>2 st 48 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Psykologiskt försvar?</p> <p><i>Innefattar verksamhet som syftar till att värna det öppna och demokratiska samhället, den fria åsiktsbildningen samt Sveriges frihet och oberoende genom att identifiera, analysera, möta och förebygga otillbörlig informationspåverkan m.m.</i></p>	 <p>5 st 45 st</p> <p>Ja Nej</p>
	<p>Migration?</p> <p><i>Innefattar hantering av flyktingströmmar inom Sverige och från andra länder.</i></p>	 <p>3 st 47 st</p> <p>Ja Nej</p>

Tabell 3. Redovisning av kommunens verksamhetsområden, kategoriserat utifrån de nationella beredskapssektorerna och beredskapsområdena. Kategorin "Övriga stödfunktioner till samhällsviktig verksamhet" innefattar framför allt internt stöd inom den egna nämnden, liksom kommunstyrelsens och servicenämndens stöd till övriga nämnder.

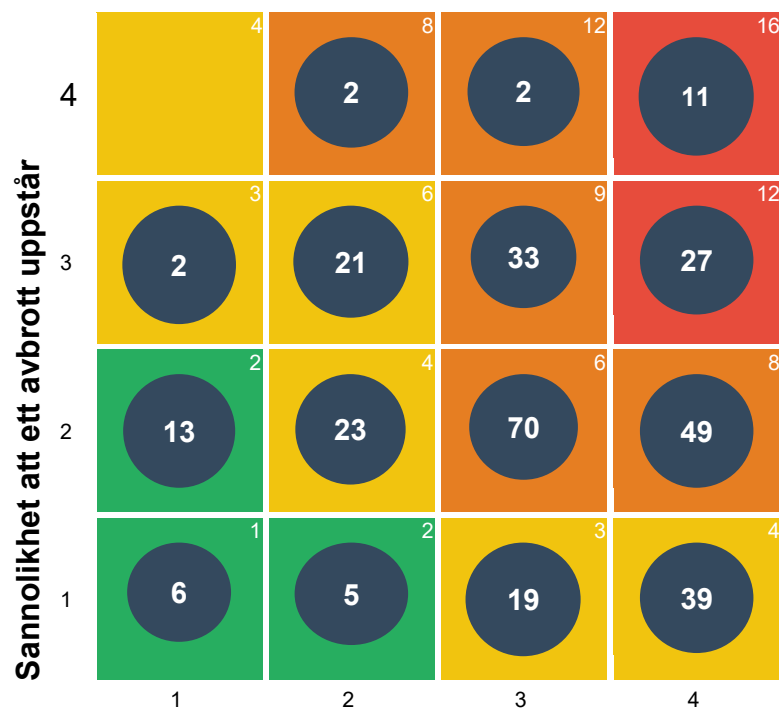
5.2 Kommunens kritiska beroenden

Nedan redovisas de beroenden som kommunens 39 samhällsviktiga verksamheter har angett. Sammanlagt har 24 unika beroenden identifierats.

Notera att beroendena analysers utifrån perspektivet att det inte finns någon backup idag (även om så är fallet). Det är först i sista steget av analysen, när verksamheterna ska ta ställning till sin hanteringsförmåga, som de får ta hänsyn till de rutiner och lösningar som finns på plats idag.

Resultat

Totalt har 322 beroendeanalyser genomförts, och i stort sett alla beroenden bedöms som mer eller mindre kritiska för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet (se sammanställning på sidan 23).

Konsekvens av riskhändelser

Risknivå	Antal	Totalt
Mycket hög risk	38	Totalt: 322
Hög risk	15	
Medelhög risk	10	
Låg risk	24	

Risknivå	Sannolikhet att ett avbrott uppstår	Konsekvens av riskhändelser
Mycket hög risk	4	Mycket allvarig/Katastrofal (Avbrott får i princip inte inträffa eftersom konsekvensen för verksamheten är mycket stor)
Hög risk	3	Allvarlig/Kännbar (Avbrott uppfattas som mycket besvärande för verksamheten, konsekvensen för verksamheten är relativt stor)
Medelhög risk	2	Lindrig (Avbrott uppfattas som störande men hanterbart för verksamheten, och mindre konsekvenser kan uppstå)
Låg risk	1	Försumbar (Avbrottet är i princip obetydligt för verksamheten)

Illustration 2. Riskmatris som redovisar alla enskilda bedömningar av verksamheternas beroenden. Beroendena (se tabell nedan) förekommer olika ofta hos verksamheterna, men sammanlagt har 322 beroendeanalyser gjorts.

Samtliga verksamheter är kritiskt beroende av *El, IT-system/Nätverksuppkoppling, Hårdvara* (telefoner, datorer m.m.) och *Personal/Nyckelfunktioner*. Utförarverksamheter är dessutom generellt kritiskt beroende av *Lokal, Livsmedel, Vatten* och *Fordon/Drivmedel*. De flesta verksamhetsområden anger dock en överlag god hanteringsförmåga vid avbrott i sina kritiska beroende (undantaget *Drivmedel, IT-system, Hårdvara* och *Vatten*), i alla fall vid kortare bortfall. Längre bortfall är – av förståeliga skäl – svårare att hantera, och det finns dessutom en diskrepans mellan verksamhetsområdenas bedömning av den egna hanteringsförmågan och hur väl man kan redogöra för långsiktiga alternativlösningar. Det saknas till exempel systematiska kontinuitetsplaneringar för de allra flesta beroenden, även där man anger att hanteringsförmågan vid bortfall är god.

Personal/Nyckelfunktioner anges som det mest kritiska beroendet, särskilt ifall andra beroenden faller bort. Sannolikheten för ett betydande personalbortfall anses dock inte särskilt stor, men samtliga nämnder är överens om att risken för stora personalbortfall tas på större allvar sedan covid 19-pandemin. Förmågan att hantera större personalbortfall är dock relativt god, just tack vare den personalplanering och uppgiftsprioritering som gjordes under pandemin.

En utmaning kopplat till beroendet *Personal*, men kanske ännu mer kopplat till beroendet *Nyckelfunktioner*, är de rekryteringssvårigheter som redan idag finns inom flera kritiska yrkeskategorier (till exempel erfarna socialsekreterare, sjuksköterskor och legitimerade lärare). Men även yrkeskategorier med lägre utbildningskrav, som till exempel undersköterskor, barnskötare, lokalvårdare och assistenter, är en utmaning att rekrytera och behålla, något som resulterar i högre personalomsättning och att värdefull kunskap om verksamheten försvinner. Denna utmaning är inte unik för Lunds kommun, men utgör fortfarande en sårbarhet i kommunens beredskapsarbete.

Det kan vara värt att notera att beroendet *El* analyserades under perioden då det rådde risk för elbrist och manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK) i Sverige, vilket kan ha påverkat nämndernas slutsatser. De flesta nämnder bedömer el som kritiskt eller avgörande för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet, men samtidigt anser en majoritet av nämnderna att man har en god förmåga att kunna hantera i alla fall kortare elbortfall. Bortfall hanteras generellt genom en övergång till manuella rutiner och genom strikta prioriteringar av basuppdraget. Verksamhetsområden som inte är platsberoende kommer uppmana personalen att ta sig till lokaler med fungerande elförsörjning (till exempel kommunens lokaler med reservkraft). Ett undantag är skolnämnderna, som anser att alla former av elbortfall är generellt svårhanterliga och något som troligtvis leder till att verksamheten behöver stänga.

Flera nämnder understryker dock att man nästan är *mer* orolig för det arbete/de konsekvenser som uppstår när elen väl kommer tillbaka, än för den period som elen är försvunnen. Man lyfter också farhågor kring de sekundäreffekter som ett elavbrott får (till exempel att internet och telefoni slutar fungera, att det inte kommer gå att tanka sina fordon samt att betalningsväsendet lägger ner).

Vid längre elbortfall räknar nämnderna med att kommunstyrelsen (kommunkontoret) löser de utmaningar som uppstår; dels genom den centrala krisledningen och de resurser som finns där, och dels genom att ha arbetat förebyggande med reservkraftsfrågan. Man reflekterar generellt inte så mycket över den egna hanteringsförmågan under längre elbortfall.

Det finns ytterligare ett antal beroenden där nämndernas egen hanteringsförmåga är begränsad. Även i dessa fall önskar man att det kommunövergripande arbetet systematiseras och eventuellt intensifieras, både i form av kommungemensamma insatser och en kommungemensam inriktning. De beroenden som berörs är: *IT-system, Fordon/drivmedel* (kommunens fordonsflotta består till 70% består av naturgasbilar - ett drivmedel som inte kan lagras och som kommer bli svårare att få tag på kommande år), *Hårdvara* (framförallt bärbara datorer och mobiltelefoner), *Lokal* (för "platsberoende" verksamheter), *Livsmedel/Vatten* och *Telefoni*.

Intern/extern beroendeanalys

En styrka i Lunds kommun är att rådigheten över flera kritiska beroenden finns i nämnderna, inom

kommunkoncernen eller i de förbund som kommunen är medlem i. Inom kommunens organisation ansvarar till exempel kommunstyrelsen för kommunens finanser liksom för inköp av hårdvara och för de kritiska IT-system som nämnderna inte själva driftar/förvaltar, och servicenämnden ansvarar för nästan all måltidsförsörjning (beroendet *Livsmedel*), något som är kritiskt för välfärdsnämnderna. Servicenämnden ansvarar även för majoriteten av kommunens verksamhetslokaler, liksom för kommunens fordonsflotta.

Det finns dock ett antal fristående aktörer ("Externa utförare") som bedriver samhällsviktig verksamhet på uppdrag av kommunen. Bland annat finns både fristående förskolor och skolor, privata specialistutförare inom infrastruktur/väghållning, liksom privata utförare av hemvård och särskilda boenden. Berörda nämnder är kritiskt beroende av dessa externa utförare, men man anger samtidigt att man har en relativt god förmåga att kunna överta de fristående aktörernas uppdrag (till exempel ta emot brukare eller söka upp specialistkompetens inom egna nätverk) om ifall aktörerna skulle gå i konkurs. Undantaget är skolverksamheterna, där man understryker svårigheten i att på kort tid behöva placera många barn och unga i kommunens enheter.

Det finns även ett antal beroenden (vilka i många fall är sekundärberoenden) som kommunen har mycket begränsad eller ingen rådighet över. Bland dessa är framförallt *Finansiella tjänster*, *Telefoni*, *Nätverksuppkoppling*, *produktion av El*, *Drivmedel* och *Infrastruktur/transporter* kritiska. Hanteringsförmågan vid bortfall i dessa externa beroenden är dessutom generellt bristfällig.

Beroendets namn	Antal verksamheter som analyserat	Sekundära beroenden	Beroendets acceptabla avbrottstid	Sannolikhet att avbrott uppstår	Konsekvens vid avbrott	Hanteringsförmåga vid bortfall idag
Anläggning/objekt (ej verksamhetslokal)						
<i>Serverhallar, anläggningar inom gata, trafik och renhållning</i>	3		24h	Möjligt	 Allvarligt	God förmåga
Drivmedel						
<i>Främst HVO, el och naturgas (CNG)</i>	3	El	72h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
El	39		24h	Möjligt	 Mycket allvarligt	God med vissa brister
Externa utförare						
<i>Externa placeringar. Fristående skolverksamheter. Drivmedelsleverantör, transporttjänster. Drift av gator m.m. Hemvård, SöBo, LSS-boenden</i>	10		24h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	God med vissa brister
Finansiella tjänster	6	El IT-system	72h	Osannolikt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
Fordon						
<i>Elbilar, naturgasbilar och HVO-fordon</i>	15	Drivmedel El	48h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	God med vissa brister

Beroendets namn	Antal verksamheter som analyserat	Sekundära beroenden	Beroendets acceptabla avbrotts-tid	Sannolikhet att avbrott uppstår	Konsekvens vid avbrott	Hanteringsförmåga vid bortfall idag
Hårdvara (datorer, telefoner, annan teknisk utrustning)	39		24h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
Information, från andra						
<i>Transport av måltider, färdtjänst, skolskjuts, personuppgifter</i>	25		48h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	God med vissa brister
Infrastruktur och transporter	7	Fordon	24h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	God med vissa brister
IT-system		El				
<i>Alla verksamhetskritiska IT-system</i>	39	Hårdvara (datorer, telefoner, m.m) Nätverk	48h	Möjligt	 Allvarligt	Bristfällig förmåga
Kemikalier	1		48h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	
<i>Rengöringskemikalier</i>						
Kollektivtrafik						
<i>Anställda ska kunna ta sig till och runt i jobbet. Målgrupper ska kunna ta sig till verksamheten.</i>	4		1-3 vecka	Mindre sannolikt	 Försumbart	God med vissa brister
Larm/Bevakning						
<i>Inbrottslarm, brandlarm, trygghetslarm, bevakningsbolag</i>	7	El Externa utförare	48h	Möjligt	 Allvarligt	God med vissa brister
Livsmedel						
<i>Ej vatten (se nedan)</i>	11	Vatten	24h	Osannolikt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
Lokal						
<i>Verksamhetslokaler som förskolor, skolor, boenden, kök, garage, ledningsplatser, bibliotek</i>	22	El Nätverks- upp- koppling Vatten Värme	48h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	God med vissa brister
Läkemedel						
	8		<8h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	God förmåga
Nyckelfunktioner (specifik kompetens)						
<i>Tjänster som kräver specifik utbildning/kompetens, går ej att lära upp någon direkt</i>	29		48h	Möjligt	 Mycket allvarligt	God med vissa brister

Beroendets namn	Antal verksamheter som analyserat	Sekundära beroenden	Beroendets acceptabla avbrottstid	Sannolikhet att avbrott uppstår	Konsekvens vid avbrott	Hanteringsförmåga vid bortfall idag
Nätverksuppkoppling	1	El		Möjligt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
Personal	39		24h	Osannolikt	 Mycket allvarligt	God med vissa brister
Specifika verktyg (fysiska)						
<i>Testutrustning (ex för smittspårning), arbetsverktyg, liftar</i>	6		48h	Möjligt	 Mindre allvarligt	God med vissa brister
Telefoni		El Hårdvara (datorer, telefoner, m.m)				
<i>Kommunen använder Telenor</i>	28		48h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	God med vissa brister
Vatten	8		<8h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	Bristfällig förmåga
Värme/Kyla	1	El	<8h	Mindre sannolikt	 Mycket allvarligt	Mycket bristfällig förmåga
Övriga kommunikationsmedel						
<i>RAKEL och liknande radiokom</i>	3	El	24h	Mindre sannolikt	 Allvarligt	Bristfällig förmåga

Tabell 4. Lista med kommunens 24 unika beroenden, samt genomsnittlig sannolikhets- och konsekvensbedömning för respektive beroende. Det framgår även hur många samhällsviktiga verksamhetsområden som analyserat respektive beroende.

5.3 Identifierade och analyserade riskhändelser

Syftet med den här delen i RSA-analysen är att utifrån omvärldsläget, det geografiska områdets förutsättningar liksom nämndernas bedömningar av den egna verksamheten (avsnitt 5.1 och 5.2 i denna rapport) utforma särskilt komplexa scenarier (så kallade *extraordinära händelser*) som kommunen behöver fördjupa sin analys kring.

Kommunkontoret har tagit fram två riskscenarier till årets RSA: *vattenavbrott* och på *eskalerande social oro*. Scenarierna togs fram sensommaren år 2022. Rapporten redovisar även två IT-bortfallsscenarier som alla förvaltningar analyserade under våren år 2022 som en del i en IT-säkerhetsinventering. Scenarierna finns att läsa i sin helhet i tabellen sist i detta avsnitt.

Övriga scenarier som övervägdes men som kommer fördjupas på andra sätt än genom RSA:n, är: *Extremväder värmebölja/skyfall/storm*, *Större olycka på Lund C som även påverkar närområdet*, *Utrymning/inkvartering ESS beredskapszon*, *Cyberattack som låser kommunens domän*, samt *Omfattande elbortfall i stora delar av Lunds kommun*.

Resultat

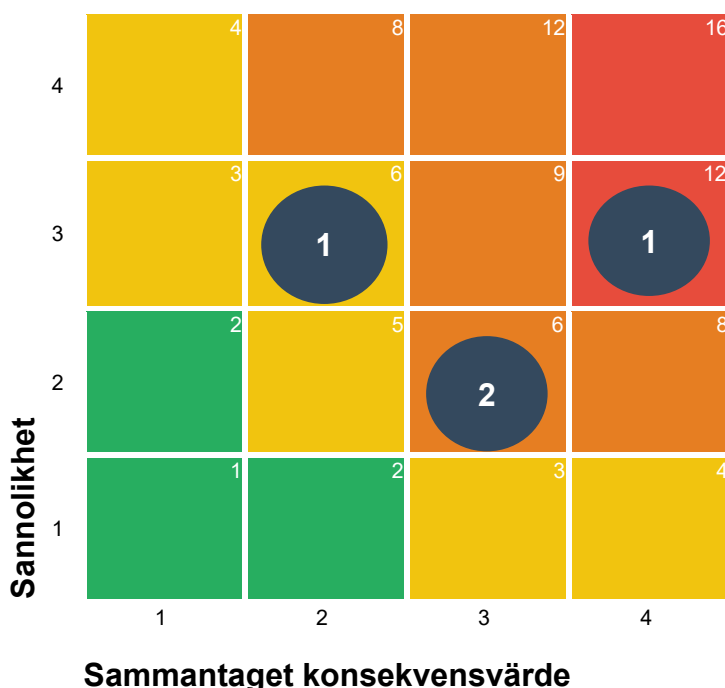
Nämnderna anser att man har en generellt god förmåga att hantera samtliga scenarier, oberoende av konsekvensnivå för de egna verksamhetsområdena. En majoritet av nämnderna pekar på kommunstyrelsen som en avgörande aktör i den egna hanteringen, och att den centrala krisledningen behöver sätta riktning för kommunens övergripande arbete. Det var dock få nämnder som fördjupade sin konsekvensbedömning och hur man rent praktiskt planerar att upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet vid de olika scenarierna.

Ingen nämnd valde att ta fram egna scenarion, utan de centrala scenarierna ansågs tillräckliga.

IT-scenarierna (bortfall av Internet och bortfall av kommunens kritiska IT-system): Dessa scenarier bedöms ge störst negativ konsekvens på kort sikt. Nämnderna har svårt att hantera störningar i flera kritiska IT-system samtidigt, då det kräver flera manuella rutiner parallellt. Nämnderna anger även en oro över det mer- och efterarbete som skapas när manuella rutiner måste användas, och att den ökade arbetsbördan ibland glöms bort. I de här scenarierna hänvisar nämnderna återkommande till kommunstyrelsens samordnande roll, både proaktivt och reaktivt.

Vattenbortfall efter vattenläcka: Scenariot skapar mycket oro hos de verksamheter som drabbas eftersom man är osäker på om det kommer finnas tillräckligt med nödvatten (samt var/hur nödvattnet kommer distribueras). Särskilt barn- och skolnämnden anser att det är svårt att hålla verksamheten öppen vid totalt vattenavbrott. Flera nämnder skriver att scenariot kan hanteras, men att det kommer kräva en ökad arbetsinsats från personalen, vilket ibland glöms bort. Några reflekterar över att kommunen varit med om ett liknande scenario, när man under flera veckor i början på år 2017 var tvungen att koka dricksvattnet. Denna händelse hanterades dock bra, även om man framgent önskar att kommunkontoret mer aktivt samordnar den interna informationen/kommunikationen vid sådana händelser.

Eskalerande oro: Av alla scenarier bedöms detta scenario som mest lindrigt och osannolikt, särskilt på kort sikt. Flera nämnder lyfter erfarenheterna från covid 19-pandemin och hur man arbetade framgångsrikt i samverkan med fackförbunden. Nämnderna understryker dock att även om scenariot känns osannolikt, är det viktigt att ta medarbetarnas oro på allvar och att tidigt reagera på signaler om att något är fel i arbetsplatskulturen och arbetsmiljön. Den konsekvens man ser mest allvarligt på är *förtroendekris*; om kommunen misslyckas med att hantera den eskalerande oron kan det få konsekvenser långt in i framtiden och försvåra rekrytering av kritisk personal.

1 Mycket hög risk 2 Medelhög risk 1 Hög risk Totalt: 4

	Sannolikhet	Sammantaget konsekvensvärde
Mycket hög risk		
Medelhög risk		
Hög risk		
Låg risk		
4	Sannolik (Den oönskade händelsen kommer sannolikt att inträffa och kan inträffa ofta)	Mycket allvarlig/Katastrofal (Händelsen får i princip inte inträffa eftersom konsekvensen för verksamheten kan vara mycket stor)
3	Möjlig (Den oönskade händelsen kan sannolikt inträffa men bara ibland)	Allvarlig (Händelsen uppfattas som besvärande för verksamheten, konsekvensen för verksamheten stor)
2	Mindre sannolik (Den oönskade händelsen skulle kunna inträffa vid något tillfälle)	Lindrig (Händelsen uppfattas som störande, men hanterbar, för verksamheten, och mindre konsekvenser kan uppstå)
1	Osannolik (Den oönskade händelsen skulle endast kunna inträffa vid exceptionella förhållanden)	Försumbar (Händelsen är i princip obetydlig för verksamheten)

Riskscenario 1

Bortfall i kommunens IT-system

En torsdagsmorgon får era användare problem med att ansluta till organisationens nätverk. Samtalen om liknande problem strömmar in. Det vanligaste problemet är att användarkonton inte fungerar och att nätverket är långsamt. Spridningen inom organisationen är lavinartad. Orsaken till problemet är oklar. Möjligen kan det vara en överbelastningsattack eller virusangrepp. Det blir omöjligt att komma åt nätverket. Detta medför att alla interna system som förvaltningen använder blir obrukbara. Däremot funkar internet utanför organisationen och det går exempelvis att ringa med privata telefoner och använda privata datorer eller plattor.

Sannolikhet att scenariot sker	Genomsnittlig konsekvens på verksamheterna	Hur väl kan verksamheten hantera scenariot idag? (genomsnitt)
	Konsekvens på människa (målgrupper) Allvarlig	
	Konsekvens på verksamhetens funktionalitet Allvarlig	
Möjlig	Konsekvens på egendom Försumbar	 Kan hanteras till stor del
	Konsekvens på förtroende Allvarlig	
	Konsekvens på ekonomi Försumbar	

Riskscenario 2

Bortfall av Internet

En tisdagsmorgon får era användare problem med att koppla upp sig och logga in. Fler och fler medarbetare upplever

problem och kommer inte åt viktiga verksamhetssystem. Snabbt upptäcks det att problemet inte är begränsat till lunds kommun utan är ett nationellt problem och är effekterna av en attack mot Sverige och landets digitala infrastruktur. Detta innebär att, utöver de resurser som används på lunds kommun, kommer man inte kunna använda internet på privata enheter som mobiler, datorer och plattor.

Sannolikhet att scenariot sker	Genomsnittlig konsekvens på verksamheterna	Hur väl kan verksamheten hantera scenariot idag? (genomsnitt)
Möjlig	Konsekvens på människa (målgrupper) Allvarlig	 Kan hanteras till stor del
	Konsekvens på verksamhetens funktionalitet Mycket allvarlig	
	Konsekvens på egendom Försumbar	
	Konsekvens på förtroende Allvarlig	
	Konsekvens på ekonomi Mindre allvarlig	

Riskscenario 3

Vattenbortfall efter stor vattenläcka

En måndag eftermiddag i maj leder ett underhållsarbete till att en huvudledning utanför Ringsjöverket går sönder och att all vattendistribution omedelbart måste stängas av. Drabbade områden är Lund, Stångby, Flyingeby och Södra Sandby – ett område med ca 100 000 invånare. Kommunen och VA Syd börjar omedelbart ställa ut nödvattentankar. Nödvattnet syftar i första hand till hushållsanvändning för dryck och tillagning av mat, samt för grundläggande hygien. Under det första dygnet gäller 4 liter nödvatten per person, från dygn två gäller 10 liter nödvatten per person. Nödvattentankarna placeras på strategiska platser, nära kritisk kommunal verksamhet. Målet är att ingen ska ha längre än 500 meter till en nödvattentank. Prognosen är att vattenproduktionen ska vara igång igen inom 3-4 dygn. Därefter kommer man behöva koka vatten som ska användas för dryck och matlagning under ytterligare 5-7 dagar.

Sannolikhet att scenariot sker	Genomsnittlig konsekvens på verksamheterna	Hur väl kan verksamheten hantera scenariot idag? (genomsnitt)
Mindre sannolik	Konsekvens på människa (målgrupper) Försumbar	 Kan hanteras till stor del
	Konsekvens på verksamhetens funktionalitet Allvarlig	
	Konsekvens på egendom Försumbar	
	Konsekvens på förtroende Försumbar	
	Konsekvens på ekonomi Försumbar	

Riskscenario 4

Eskalering av oro och ilska hos medarbetare till följd av inflation

Som en följd av pandemin och Rysslands invasion av Ukraina skenar inflationen i många av världens länder, inklusive

Sverige. Människor i allmänhet känner sig uppgivna och arga, särskilt efter en vinter där elpriserna stigit till den högsta nivån någonsin. Man letar syndabockar, och spontandemonstrationer börjar uppstå utanför Regeringskansliet i Stockholm. Lunds kommun märker också av de skenande kostnaderna, och den politiska ledningen beslutar om sparkrav enligt "hyvlingsmetoden" (kostnadseffektiviseringar inom alla verksamheter). Besluten möts med vemod och oro, och det blir inte bättre av att den pågående löneförhandlingen mellan fack och arbetsgivare låst sig. Slutligen meddelas det dystra beskedet: årets löneökning landar på ynka 0,5%, vilket innebär att alla anställda kommer få ut mindre i månaden än tidigare (eftersom inflationen är så pass mycket högre). På flera av kommunens arbetsplatser bryter medarbetare spontant ihop, och många uttrycker oro över hur de ska kunna få ihop sina månadskostnader. Samtidigt börjar det spridas rykten om att ledningen favoriserar vissa anställda och att dessa fått bättre löneförhållanden. Bråk utbryter mellan kollegor, och mellan chefer och anställda. Facken hotar med åtgärder ifall inte kommunen gör mer för att stötta alla sina anställda i dessa svåra tider. Arbetsmoralen sjunker drastiskt till följd av den dåliga stämningen, och många börjar leta efter nya jobb. Ni får höra att en första stor manifestation mot inflationens orättvisor kommer att anordnas nästa måndag lunch, och många anställda i Lunds kommun flaggar för att de kommer delta på denna manifestation - oavsett om de jobbar eller ej. Intresset för liknande manifestationer växer, och några kollegor börjar planera för att själva genomföra något liknande.

Sannolikhet att scenariot sker	Genomsnittlig konsekvens på verksamheterna	Hur väl kan verksamheten hantera scenariot idag? (genomsnitt)
	Konsekvens på människa (målgrupper)	
	 Allvarlig	
	Konsekvens på verksamhetens funktionalitet	
	 Allvarlig	
Mindre sannolik	Konsekvens på egendom	 Kan hanteras till stor del
	 Försumbar	
	Konsekvens på förtroende	
	 Allvarlig	
	Konsekvens på ekonomi	
	 Försumbar	

Tabell 5. Sammanställning av nämndernas risk- och konsekvensbedömning av årets fyra särskilt komplexa riskscenarier.

5.4 Åtgärder för att stärka kommunens beredskap

Ett av de främsta syftena med RSA är att ta fram en åtgärdsplan som – ytterst – ökar kommunens robusthet. Åtgärderna återfinns på någon av tre organisatoriska nivåer:

1. Åtgärden berör bara den egna nämnden (hanteras i nämndens RSA, förvaltningen ansvarar själv för genomförandet)
2. Åtgärden berör den egna nämnden (nämnden är huvudansvarig) men kräver samverkan med extern aktör (hanteras i nämndens RSA, förvaltningen ansvarar för samverkan med externa aktörer, kommunkontoret är behjälpliga utifrån behov)
3. Åtgärden berör stora delar av kommunens verksamheter (hanteras i den kommunövergripande RSA:n och identifieras efter sammanställning av nämndernas analyser och åtgärdslistor)

Åtgärderna ska följas upp årligen (i februari), och nämnden ansvarar själv för att genomföra sina åtgärder på adekvat sätt.

5.4.1 Nämndernas åtgärder

I tabellen nedan redovisas en sammanställning av nämndernas åtgärder. Notera att åtgärderna kan vara olika omfattande, liksom att flera verksamhetsområden i en nämnd kan ha samma åtgärd.

Det övergripande temat för åtgärderna är försörjningsberedskap och kontinuitetsplanering. Det finns

behov av att ta fram egna planer och prioriteringslistor, men man önskar också hjälp (från kommunstyrelsen) med förmågehöjande åtgärder kopplat till de mest komplexa beroendena. Nästan alla nämnder har även åtgärder som gäller inköp av egna "krislådor" (lådor med grundläggande nödmateriel som till exempel vevradio, ficklampor och första hjälpen-kit) och andra konkreta saker.

Samtliga nämnder har även identifierat någon åtgärd som berör den egna krisledningsförmågan, till exempel att man ska implementera rutiner för inkallning till krisledningsorganisationen, ta fram krispärmar eller öva sin krisledning. Även här önskar man att kommunstyrelsen stöttar med mallar och utbildningsmaterial.

Notera att kommunstyrelsens åtgärder *inte* innefattar de kommunövergripande åtgärderna (som redovisas i avsnitt 5.4.2), även fast kommunstyrelsen ansvarar för att samordna dessa.

Nämnd	Antal åtgärder	Kommentar
Arbetsmarknads- och socialnämnden	31	Stort fokus på att ta fram egna rutiner kring krisledning och kontinuitetsplanering för flera beroenden. Även se över intern och extern samverkan.
Barn- och skolnämnden	12	Fokus på kontinuitetsplanering allmänt, men även mer specifika åtgärder för att kunna hantera längre elbortfall och vattenbortfall. Vill öva mer.
Byggnadsnämnden	11	Fokus på krisledning, övning och implementering av stabsmetodik. Även kontinuitetsplanering.
Kommunstyrelsen	14	Fokus på flera olika åtgärder för att höja kommunkontorets egen lägstanivå kopplat till kontinuitetsarbete, krisledningsarbete och säkerhetsskyddsarbete.
Kultur- och fritidsnämnden	3	Fokus på kontinuitetsplanering kopplat till IT och information.
Miljönämnden	16	Fokus på att ta fram prioriteringar över arbetsuppgifter, samt kontinuitetsplanering kopplat till detta och de verktyg som används.
Renhållningsstyrelsen	14	Fokus på att prioritera avfallshämtning utifrån bortfall i olika typer av beroenden och utifrån olika scenarier.
Servicenämnden	34	Stort fokus på kontinuitetsplanering för flera olika beroenden, liksom fokus på krisledning och att kunna kalla in och starta upp krisledningsarbete och att kunna prioritera verksamhet. Vill även ta fram en egen övnings- och utbildningsplan.
Tekniska nämnden	6	Fokus på kontinuitetsplanering vid framförallt bortfall i elektroniska kommunikationer.
Utbildningsnämnden	5	Fokus på att ta fram förvaltningsspecifika scenarier som kan hjälpa till att fördjupa analysarbetet kopplat till beroenden.
Vård- och omsorgsnämnden	14	Fokus på kontinuitetsplanering i de mest kritiska beroendena (ex IT, el, livsmedel, vatten), liksom evakueringsplanering kopplat till boenden.
Totalt antal åtgärder	160	

5.4.2 Kommunövergripande åtgärder

De kommunövergripande åtgärderna syftar till att hantera behov som finns i stora delar av kommunens organisation. Kommunstyrelsen ansvarar för de kommunövergripande åtgärderna, men med hjälp från berörda nämnder.

Namn på åtgärd	Kort beskrivning	Status	Prioritet
Metodstöd för kontinuitetsplanering på verksamhetsnivå	Finns ett behov av mallar och en enkel metod för att ta fram kontinuitetsplaner på verksamhetsnivå (och lägre). Stödet ska baseras på MSB:s nationella metodik och kunna användas för alla typer av beroenden.	 Planerad	Hög
Mall för kontinuitetsplan på förvaltningsnivå	Som en nivå mellan försörjningsberedskapen (kommunövergripande nivå) och verksamheternas kontinuitetsplaner ska förvaltningarna ta fram kontinuitetsplaner på förvaltningsnivå, vilka sammanfattar förvaltningsgemensam hantering av beroendet.	 Planerad	Hög
Starta upp arbetet med Plan för höjd beredskap	Kommunen behöver starta upp sitt totalförsvarsarbete nu när RSA:n är klar. Totalförsvarsarbete är mycket omfattande och kommer ta tid, men en första planering kommer tas fram hösten 2023. Aktiviteter man kommer börja titta på är ex stöd för att tolka fullmaktslagar, personalförsörjning under höjd beredskap och beslutsmandat/delegationer under hela hotskalan.	 Planerad	Hög
Rusta upp kommunens SOS-platser (platser för samverkan och stöd)	Kommunen behöver ta ett helhetsgrepp kring sina SOS-platser: - Krisledningsplatser (säkra platser för kommunens krisledningar att bedriva ledning ifrån) - Trygghetspunkter (platser för stöd, hjälp och värme) - Informationspunkter (platser för att ge och få information) - Uppsamlingsplatser (större platser för stöd och hjälp m.m.)	 Pågående	Hög
Plan för alternativkommunikation	Det behöver tas fram en plan för alternativkommunikation vid avbrott i de ordinarie kommunikationskanalerna.	 Pågående	Hög
Implementera en kommunövergripande försörjningsberedskap för de mest kritiska beroendena (Riktlinjer för försörjningsberedskap)	Beroendena el, verksamhetslokaler, livsmedel, lokaler, IT-system, telefoni och personal behöver lyftas till den kommunövergripande nivån. Arbetet görs inom ramen för kommunens försörjningsberedskapsprojekt, och fokuserar på att rusta upp så kallade strategiska enheter (särskilt viktiga verksamhetslokaler). Ett första steg är att ta fram riktlinjer för försörjningsberedskap, vilka ska ligga till grund för det fortsatta arbetet.	 Pågående	Hög
Inkludera civil beredskap som uppföljningsområde i Årsanalys		 Planerad	Hög
Metod för att prioritera samhällsviktig verksamhet	Vi behöver ta fram en metod för att kunna prioritera inom vår samhällsviktiga verksamhet, även ur ett totalförsvarsperspektiv. Arbetet bör dock avvakta den nya beredskapslagstiftningen (mars 2024).	 Planerad	Medel
Stöd i säkerhetsskyddsarbetet	Det finns ett önskemål om mer allmänt stöd i säkerhetsskyddsarbetet för de verksamheter som träffas av säkerhetsskyddslagen. Kan handla om mallar för ex sekretessavtal och checklistor för säkerhetsprövning.	 Pågående	Medel
Särskilt stöd i verksamheternas IT-säkerhetsarbete	Finns en stor efterfrågan på mer (grundläggande) stöd för att göra verksamheternas IT-system mer robusta. Kommunkontoret har dock påbörjat ett arbete kring detta.	 Pågående	Medel
Lansering av kommunens nya stabsmetodik (inkl implementering av nytt inkallningssystem)	Kommunens beredskapssamordnare har tagit fram en ny, uppdaterad stabsmetodik som följer kommunens beredskapsprocess. Metodiken behöver implementeras, tillsammans med det nya inkallningssystem som förvaltningarna ska använda för att aktivera sina krisledningsorganisationer.	 Planerad	Medel
Klargöra ansvarsfördelning inom civil beredskap: nämnd (förvaltning) och kommunstyrelsen (kommunkontoret)	Kommunstyrelsen har det övergripande samordningsansvaret för kommunens arbete med civil beredskap. Samtidigt har respektive nämnd ansvar för att den egna verksamheten kan fortsätta fungera på en acceptabel nivå oavsett vad som händer. Men vad är egentligen kommunstyrelsens roll i arbetet med civil beredskap, och vilka krav kan ställas på nämnderna? Förhoppningsvis kan ansvarsfördelningen klargöras i och med nya <i>Program för säkerhet och beredskap</i> .	 Pågående	Medel
Stöd i upphandling av kritiska varor	Det efterfrågas centralt stöd vid upphandling av varor (resurser/beroenden) som anses kritiska. Ett sådant stöd finns till	 Pågående	Medel

Namn på åtgärd	Kort beskrivning	Status	Prioritet
	viss del idag, men det behöver förbättras och implementeras i upphandlingsprocessen.		
Utveckla rutin/process för mer systematisk invärlds- och omvärldsbevakning	I och med det försämrade säkerhetsläget behöver kommunen, och i synnerhet kommunkontoret, utreda hur vi bättre kan "lägga pussel" inom vår kommunala organisation. Detta pusselläggande måste dessutom kopplas till det som händer runt omkring oss.	 Planerad	Medel
Gråzonsscenario till förvaltningarna	Finns ett önskemål från förvaltningarna om ett enkelt övningsunderlag som berör gråzon och övergången till nivå skärpt beredskap. Ett scenario med instruktioner och diskussionsfrågor behöver därför tas fram.	 Planerad	Låg
Ta fram scenariobilagor för särskilt komplexa risker	Scenariobilagor är checklistor för särskilt komplexa scenarier som kompletterar kommunens krisledningsplaner, ex omfattande elbortfall i kommunen och väderrelaterade extremhändelser.	 Ej påbörjad	Låg
Större övning med flera involverade förvaltningar någon gång under mandatperioden	Finns ett önskemål från flera förvaltningar om en större, kommungenomgripande övning som samordnas av kommunkontoret. Övningar tar dock lång tid att planera och kräver mycket resurser, men förhoppningsvis ska någon form av större övning kunna genomföras under mandatperioden (när metodik och inkallningssystem är implementerade).	 Ej påbörjad	Låg

6 Avslutande diskussion

Det finns få analyser som går igenom och bedömer *all* kommunal verksamhet på samma systematiska sätt som en risk- och sårbarhetsanalys. Trots det skrapar RSA:n bara på ytan, och ju fler frågor som ställs om verksamheterna, desto fler risker, sårbarheter och åtgärdsbehov dyker upp.

Årets analys har framförallt tydliggjort att kommunens interna beredskapsförmåga spretar och att det finns en dissonans mellan verksamheternas *upplevda* förmåga att hantera avbrott i de kritiska beroendena kontra deras *faktiska* förmåga att hantera avbrott. Dissonansen belyser dock hur viktigt det är att arbetet med försörjnings- och kontinuitetsförmåga fördjupas. Det bör dock noteras att ett förmågehöjande arbete kopplat till de stora, kritiska beroendena redan har påbörjats som en följd av det "beredskapspaket" som kommunfullmäktige beslutade om hösten 2022.

Analysen, och i synnerhet de diskussioner som legat till grund för analysen, synliggör även de oklarheter som finns kopplat till ansvarsfördelning. Vad innebär egentligen kommunstyrelsens samordnande och ledande roll i beredskapsfrågorna, och vilka krav kan ställas på nämnderna (utöver det något abstrakta "ni ska upprätthålla er kritiska verksamhet oavsett vad som händer")? Frågans aktualitet kommer dessutom växa när kommunen nu ska accelerera sitt totalförsvarsarbete, där varje nämnd kommer behöva göra en kulturförändring kopplat till kraven i totalförsvaret. En diskussion om ansvarsfördelningen mellan nämnd och kommunstyrelse har dock påbörjats, primärt inom arbetet med kommunens nya *Program för säkerhet och beredskap*.

Slutligen går det att konstatera att Lunds kommun – ovan anmärkningar till trots – har gjort stora framsteg i sitt beredskapsarbete under den senaste mandatperioden. I den förra RSA:n konstaterades långt fler brister och utmaningar, så även om kommunens så kallade beredskapskund fortfarande finns kvar (och till viss del har vuxit med de senaste årens händelser) har arbetet aldrig varit så systematiskt och lösningsfokuserat som idag. Flertalet utmaningar är dock större än bara beredskapsområdet eller för den delen Lunds kommun (till exempel rekryteringssvårigheter, minskade kommunbidrag och minskad tilltro till offentlig sektor, men även klimatkrisen och den ökade digitaliseringen/elektrifieringen), vilket ytterligare understryker att arbetet med civil beredskap inte är någon isolerad ö, utan måste ses som något ömsesidigt förstärkande till övrig kommunal kärnverksamhet.

6.1 Fem viktigaste slutsatserna om Lunds kommun

Det går att dra ett antal vägledande slutsatser från kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Slutsatserna belyser både särskilt kritiska åtgärder liksom viktiga styrkor.

1. Lunds kommun har ett gynnsamt utgångsläge för det framtida arbetet med civil beredskap (styrka). Som helhet har kommunen goda förutsättningar att bygga en robust organisation: det geografiska läget är fördelaktigt, befolkningen är generellt välmående, kommunen har en god ekonomi (jämfört med många andra kommuner) och det finns idag ett intresse för beredskapsfrågorna på både lednings- och tjänstepersonsnivå. Dessutom bedriver kommunen redan ett ambitiöst arbete kopplat till klimatanpassning och hållbarhet – något som kommer bli än mer aktuellt även inom beredskapsområdet.

2. Flera kritiska beroenden finns inom kommunkoncernen, vilket underlättar arbetet med försörjningsberedskap (styrka). Lunds kommun har outsourcat förhållandevis få verksamheter, vilket är positivt ur beredskapssynpunkt. Detta skapar större rådgighet över ett antal kritiska beroenden och underlättar en smidig krishantering. Kommunen behöver dock fortsätta arbeta med sin självförsörjningsgrad (särskilt inom större beroenden som vatten, värme och material från andra länder), men kommunens utgångspunkt i de här frågorna är förhållandevis god.

3. Det finns en stor beredskapskund i Lunds kommun sedan tidigare (sårbarhet). Under lång tid prioriterade Lunds kommun, av olika anledningar, inte arbetet med civil beredskap. Resultatet har

blivit att kommunen även innan covid 19-pandemin "låg efter" på flera viktiga områden som till exempel krisledningsarbete och kontinuitetsplanering. Även om det nu påbörjats ett mer ambitiöst arbete, saknas fortfarande viss grundläggande kunskap och metodik på både central och verksamhetsnära nivå.

4. Nämndernas beredskapsarbete är ojämnt, i princip oberoende av nämndens roll i den civila beredskapen (sårbarhet). RSA-arbetet har visat att nämnderna kommit olika långt i det egna, verksamhetsnära arbetet med civil beredskap (i princip oberoende av hur mycket nämndens verksamhetsområden berörs av kraven i den civila beredskapen). Dessa skillnader har dessutom blivit större de senaste åren. Skillnaderna är en utmaning, då kommunen som helhet inte är mer robust än verksamheternas samlade förmåga. Dessutom är det en utmaning att nämnder med överlappande åtaganden (synergier i verksamhet ur ett beredskapsperspektiv) ser olika på beredskapsarbetets omfattning och innebörd.

5. Kommunens beroende av el, IT och telefoni är stort, och växer (sårbarhet). Samtliga verksamheter har el och IT-system som kritiska beroenden. Telefoni är också ett kritiskt beroende - särskilt om IT slutar fungera. Vi har helt enkelt ett stort behov av att kunna fungera digitalt och att kunna kommunicera på distans, samtidigt som kontinuitetsarbetet för dessa beroenden hamnat efter. Ett tydligt exempel är den ökade arbetsbelastning som följer vid avbrott i dessa beroenden – något flera nämnder är medvetna om men inte har tagit höjd för, vilket drabbar den enskilda medarbetaren. Kommunkontoret har idag en IT-säkerhetsavdelning, och man har även dragit igång ett arbete kring reservkraft och alternativkommunikation, men medvetenheten om konsekvenserna av verksamheternas elberoende och den ökade digitaliseringen behöver bli större i hela kommunen.